

II - ARABAKO LURRALDE HISTORIKOAREN TOKI ADMINISTRAZIOA

ZUIAKO UDALA

Behin betiko onespena ematea onura publikoko mendietako larreen aprobetxamendua arautzen duen ordenantzari

Udalbatzak 2018ko urriaren 18an egindako bileran onura publikoko mendietako larreen aprobetxamendua arautzen duen ordenantza onetsi zuen. Iragarkia ALHAOn argitaratu zen 2018ko azaroaren 7an, 128. zk.an, eta jendaurrean egon den bitartean haren aurkako erreklamaziorik aurkeztu ez denez, erabaki hori behin betikotzat jotzen da.

Toki Araubidearen Oinarriak arautzen dituen 7/1985 Legearen 49. eta 70.2 artikuluetan xedatutakoarekin bat etorritz, testu osoa argitaratzen da indarrean sar dadin.

Onura publikoko mendietako larreen aprobetxamendua arautzen duen ordenantza

1. artikulua. Arautegiaren xedea eta eremua

Ordenantza honen xedea da Zuiako udalerriko onura publikoko mendietan dagoeneko sortuta dauden eta sortu ahal diren larreen aprobetxamendua eta gozamina arautzea. Edonola ere, ordenantza honen garapenean udalak hartzen dituen erabakiek mugatutako eremuetan baino ezingo da larratu, eta udalak esanbidez adierazitako denbora tartean baino ez. Inguruabarrek eskatuta, baldintza horiek aldatu ahal izango dira. Zuiako Udalak larreen aprobetxamendua baimendu ahal izango du ordenantza honetan zehaztutako baldintzetan, mendiak eta larreak antolatzeke planean ezarritakoaren arabera eta, bereziki, Plan horren V. tituluan xedatutakoaren arabera, zeina berariaz garatzen baita Arabako Lurralde Historikoko Mendiak arautzen dituen martxoaren 26ko 11/2007 Foru Arauan. Horri dagokionez, mendietan egiten den artzaintza, mendiak zaindu eta hobetzearekin bateragarria izan beharko da, eta ahalegina egin beharko da dauden larreak antolatzeke eta hobetzeko, baita handitzeko edo aldatzeko ere, baina baso masei kalterik eragin gabe. Zuhaitzez betetako mendietan, basoen beharrek lehentasun osoa izango dute, eta artzaintza mugatu ahal izango da argi eta garbi ikusten bada kaltegarria dela erabilera edo zaintzarako, eta debekatu ere egin ahal izango da helburu horiekin bateragarria ez bada.

2. artikulua. Larreen identifikazioa

Jarraian zerrendatzen dira abereen bazkarako larre gisa aprobetxatu ahalko diren eremuak, betiere, arautegi honetan edo Arabako Lurralde Historikoko Mendiei buruzko martxoaren 26ko 11/2007 Foru Arauan (apirilaren 13ko ALHAO, 44 zk.) ezarritako xedapenak beteta. Larre guztiak 1. eranskinean identifikatzen dira. Hona hemen zerrenda:

- Onura publikoko 734 mendia.

Azalera hori urtero adieraziko da eskaerak aurkezteko epea zabalitzean, eta aldaketak edo aldarazpenak izan ditzake, Udalak egindako kudeaketaren edo azterlanen arabera.

3. artikulua. Onuradunak

Larreen aprobetxamendua eska dezakete honako pertsona edo entitate hauek:

- a) Zuiako herritarrek, edo Zuiako Udalaren barrutian legez eratuta dauden eta egoitza bertan duten abeltzainen elkarrekin, kide bakoitzak behar diren baldintzak betetzen baditu.
- b) Ohiko larre eskubideak dituzten udalerrietako ustiapenek, betiere udalerriko herritarren eskaerekin abereen karga gainditu ez bada.

c) Udal honekin gai horren inguruan akordioak sinatu dituzten udalerrietako biztanleek, betiere udalerriko herritarren eskaerekin abereen karga gainditu ez bada.

Den-denek bermea eratu beharko dute (martxoaren 26ko 11/2007 Foru Arauaren 36. artikulua) larre sistemari edo baso eta larre sistemari kalteak eragin diezazkioketen artzaintza baldintzak baimentzen direnean, esaterako, neguko artzaintza eta abar. Herri larreei eta hara iristeko bideei eragin lekizkieken kalteen eta arriskuen peritu azterlan xehakatu baten bidez zehaztuko da berme horren zenbatekoa, kontuan hartuta baldintza horietan dauden banakako eskaerak. Teknikari gaitu batek idatzi beharko du azterlan hori.

4. artikulua. Onuradunen betekizunak

Onuradunek jarraian zerrendatzen diren betekizunak bete behar dituzte eta dokumentu bitartez egiaztatu beharko dituzte eskaera aurkezteko unean:

a) Adin nagusikoa izatea, adingabe emantzipatua izatea edo lege gaitasuna duena, eta abeltzaintzan lan egitea, norberaren lurak landuz larre laborantzekin.

b) Ustiapena udalerrian izena emanda izatea, gutxienez urtebetez, eta, gainera, Udalaren erroldan sartuta egotea. Hala ere, abeltzain gazteen kasuan, antzintasun eskakizuna salbuetsi ahalko du Udalak.

c) Udalarekiko zergen eta tributuen betebeharrak beteta eta eguneratuta izatea.

d) Hazienda edo abeltzaintza funts baten titular izatea eta Arabako Foru Aldundiaren Abeltzaintza Ustiaketan Erregistroan egotea.

e) Auzokide den herrian abere horientzat lursail eta ukuilu nahikoa izatea behar den denboran zehar. Lursail edo ukuilu horiek teknika zein ingurumen aldetik egokiturik egongo dira (agiri bidez frogatuko da), bai eta bertan egoteko modukoa eta bazka baliabideen bidez elikatze modukoa, ondorengo arrazoiengatik mendian egoterik ez denean: larre aprobetxamendua egiteko espezieak gelditzeagatik, osasun aldetiko koarentena egoteagatik, mendiaren egoera txarragatik edo mendian egotea eragozten beste edozein arrazoi batengatik. Salbuespen gisa, onartu egin daiteke abelazkuntza ustiategia udalerrian ez egotea, betiere, baldintza hauek betetzen baditu:

- Ukuiluratu beharreko abereak gehienez 12 ordutan mugitzeko moduko eremuan egotea.
- Titularra udalerrian erroldatuta egotea.

• Erabateko denbora eskuragarritasuna abeltzaintzarako eta abelburu kopururako. Titularrak egiaztatu beharko du larreratzeko eskubidea duten abereen presentzia, gobernua eta kudeaketa aipatutako instalazioetan.

f) Saneamendu kontrolari eta abereen mugimenduei dagokienez indarrean dagoen arauditik eratorzen diren betebeharrak betetzea.

g) Udalak larreen aprobetxamendurako ematen duen baimena aurretik eskuratu izana.

h) Baso berritzerako eta lehengoratzeko jarri diren itxiturak errespetatzea, bai eta suteen ondorioz hesitutako azalerak ere.

i) Norberak lurra lantzea eta abereak zaintzea, bakarrik edo titularrarekin bizi diren senideren baten laguntzarekin, edo soldatapeko langileak erabilita.

Eskuragarri dauden larre guztiak erabiltzen ez badira, Udalak erabili gabe geratu direnen aprobetxamendua esleitu ahalko du gorago azaldu diren betebeharrak betetzen dituzten abeltzainen arteko lehiaketa bidez, herrian erroldatuta egotearen betebeharra alde batera utzita. Lehiaketan lehentasuna izango dute:

- Auzotasunaren hurbiltasuna.
- Abeltzain gazte izatea.
- Jarduera nagusia ustiategiarena izatea.

Kasu horretan, aprobetxamenduagatik ordaindu beharreko kanona gutxienez urtero finkatzen den kuotaren 1,5 bider gehiagokoa izango da. Hala ere, ez badira larre guztiak esleitzen, Arabako Foru Aldundiak erreserbatuta dauka aprobetxamenduaren gaineko eroslehetasun eskubidea, Mendiei buruzko martxoaren 26ko 11/2007 Foru Arauan adierazita dagoen moduan. Ez bada hala gertatzen, hau da, abereak larreetara sartzeko eskaerak abere zama onargarria gainditzen badute, Udalak mugatu egingo du larre bakoitzean onar daitekeen abelburu kopurua, eta lehenetasuna emango die jarduera nagusia abeltzaintza duten abeltzainei, Mendiei buruzko martxoaren 26ko 11/2007 Foru Arauan adierazitakoari jarraiki. Irizpide teknikoan, ingurumenekoan eta sozialen arabera finkatutako moduluak hartuko dira kontuan abelburu kopuru horiek ezartzeko.

Halaber, betekizunak betetzen dituzten eskaerekin lortutako abelburu zama nahikoa ez bada, kasu hauek aztertu eta baloratuko dira Jarraipen Batzordean:

- Aurreko betekizunak bete ez arren, Zuiako udalerrian behi, zaldi, ardi edo ahuntz abeltzaintza ustiategi bat duten pertsonak.
- Hitzarmenak dituzten eta udalerriko eremuan soilik jarduten ez duten elkarteak edo erakundeak.
- Behiak, zaldiak edo ardiak dituzten udalerrri mugakideetako pertsonak.

5. artikulua. Eskaerak

Udalak emango du larre aprobetxamendurako baimena; interesdunak aldez aurretik egin beharko du eskaera, erakundeak horretarako irekitzen duen epean. Eskabideek honako hauek jaso behar dituzte:

- a) Eskatzailearen datu pertsonalak: izen-abizenak, NANA, lanbidea, helbidea, telefono finkoaren nahiz eskukoaren zenbakiak, helbide elektronikoa eta ustiategiaren zenbakia.
- b) Pertsona juridikoen kasuan, horren ordezkari aritu ahal izateko egiaztagiria aurkeztu beharko da, IFZrekin batera.
- c) Ordenantzan xedatutako betekizunak betetzen direla ziurtatzeko zinpeko adierazpena.
- d) Erantzukizun zibileko aseguruaren ordainketak ordainduta eta eguneratuta izatearen ziurtagiria (onuraduna elkarte den kasuetan soilik).
- e) Larreratuko den abelburu bakoitzaren identifikazio zenbakia eta dagokion erregistroan inskribatuta dagoela ziurtatzeko egiaztagiria. Pertsona eskatzailea titulartzat duen abeltzaintza ustiategiaren txartelaren kopia.
- f) Larreak erabiliko dituzten abelburuei egindako azken osasun kanpainaren ziurtagiria eta indarrean dagoen Osasun Plana garatzen ari direla jasotzen duen ziurtagiria (l. eranskina).
- g) Konpromisoa Udalari baimena emateko abeltzainen udal erregistroan sar ditzan abeltzainak eman dituen datuak, udal larreak behar bezala kudeatu ahal izateko. Halaber, konpromisoa Udalari baimena emateko Arabako Foru Aldundiko Abeltzaintza Zerbitzuari eska diezaion aprobetxamenduak behar bezala kudeatzeko behar den datu oro, pertsona fisikoen datu pertsonalak tratatzeari eta datu horien zirkulazio askeari buruzko Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2016ko apirilaren 27ko 2016/679 (EB) Erregelamenduan (DBEO) ezarritakoaren arabera. Erregelamendu horrek 95/46/EE Zuzentaraua eta hori garatzen zuen Estatuko araudia indargabetu zuen.

Eskaerarekin batera aurkeztu beharko da eskatzailea udalerriko auzokide eta egoiliarra dela egiaztatzeko alkate udalburuaren ziurtagiria. Ez da onartuko aipatutako betebeharrak betetzen ez duen eskaerarik, ezta epez kanpo aurkezten denik ere. Udalak antzematen badu eskatutako betekizunen bat ez dela betetzen, horren berri emango dio eskatzaileari, jakinarazpena jasotzen den egunetik aurrerako 10 egun naturaletan bete dezan. Jakinarazpen horretan ohartaraziko zaio eskatzaileari betekizuna epe barruan bete ezean, bestelako izapiderik gabe

eskaera artxibatuko dela. Erregelamendu hau onetsi osteko lehen urtean, nahitaezko betebeharrak izango da abeltzainak aurkeztea auzokide den herrian bertan eta beharrezko denbora osoan abereentzako teknikoki eta ingumen aldetik egokia den lursail edo ukuilu nahikoa duela egiaztatzeko dokumentazioa, abereak bertan egoteko, bazka baliabide propioz elikatu ahal izateko eta hori guztia dokumentu bidez frogatu ahal izateko moduan.

Horren ostean, urterik urte adierazi beharko du eskaeran hasiera batean aurkeztutakoarekiko egin diren aldaketak.

Larreak erabiltzeko udal baimena besterenezina da.

6. artikulua. Onuradunen betebeharrak

Hauexek dira onuradunen betebeharrak:

a) Larreak erabiltzea udalak zona bakoitzerako adierazitako epeetan eta berariaz adieraziko duen intentsitateaz, aurretik Foru Aldundiaren Nekazaritza Sailak aldeko txostena emanda. Baimendutako alditik kanpo ezin da larrerik ustiatu.

b) Ez erabiltzea larreak baimendutakoez besteko xedeetarako.

c) Errespetatzea Udalak baimendutako erabilera eta aprobetxamendu guztiak.

d) Animalien osasunari dagokionez indarrean dagoen araudia betetzea, eta kasuan kasuko saneamendu kanpainetan izena emanda egotea, herri larreen berezko osasun plana betetzea, esaterako. Abeltzaintza ustiatzean dauden abelburuak nahiz larreetara eramango direnak saneatuta egon behar dira.

e) Udalak ekitaldi bakoitzerako ezartzen duen kanona ordaintzea, baita Udalak xeda dezakeen beste edozein kanon ere.

f) Prest egotea auzolanetan parte hartzeko, eta larreek ezarri zaien erabilerarako prest mantentzeko beharrezko gastuak ordaintzea.

g) Parte hartzea xede horretarako sortuko den auzokideen eta Udalaren arteko Jarraipen Batzordean. Batzordeak berak prestatuko ditu funtzionatzeko arauak.

h) Ez egitea barne itxiturarik edo lote banaketarik larreen barruan alanbre hesiak ipinita, ez bada teknikoki beharrezkotzat jotzen larreak, mantentzeko eta hobetzeko.

i) Mendiak bide zorraz eta itxitura mugatuak errespetatu beharko dira.

j) Europatik jasotako dirulaguntzetaz kontu ematea, zehazteko indarrean dagoen legediaren arabera Udalari ekarpenik egitea ote dagokion.

7. artikulua. Baimendu gabeko abereak

Baimendu gabeko abereak larreetan sartzan badira, abeltzain erabiltzaileek konpromisoa hartzen dute Udalari berehala horren berri emateko idatziz, kide dituen abeltzaintza elkartearen bitartez edo euren kabuz. Zerbitzuak horren berri ematen duten abeltzainen anonimotasuna bermatuko du. Udalak, bere kabuz edo beste erakunde publikoekin lankidetzan, abeltzaintza elkarteekin edo pertsona kontratatuekin batera, baimendu gabeko abereak egotz ditzake eta erantzukizuna eska diezaike jabeei. Oro har, ez dago baimenduta abereak basoan bazkatzea, ez bada salbuespen justifikatuetan, baso hostozabal iraunkorretan eta kimuak edo landare azalak jaten dituzten etxeko espezie libreen edo basoko espezie etxeratuen aldetik, esaterako, ahuntzen edota oreinen familiakoen aldetik. Salbuespen justifikatu gisa onartuko dira artzain batek gobernaturako artaldeetako gida ahuntzak.

Hala eta guztiz ere, urtero emango da aditzera mendiko zein eremu zehazetan uzten zaien mota horretako abereei sartzan, sasitza handiegia edo sute-arriskua duten zonaldeak birstortzen laguntzeko. Horretarako, landare eta animalien kontserbazioa eta mendi basoen kudeaketa iraunkorra bermatuko duen proiektu teknikoak prestatuko da. Ez da baimenduko kirol edo jolas instalazio hipikoetakoak diren eta bertako arrazatakoak ez diren zaldiak larrean ibiltzea.

8. artikulua. Abere zama

Kudeaketa planaren eta gaiari dagokionez indarrean dagoen legediaren arabera zehaztuko da larreek onar dezaketen gehienezko abere zama. Kudeaketa planean xedatutakoa baino abere zama handiagoa bada edo nahikoa ez bada, 4. artikuluan xedatutakoa aplikatuko da. Ahal dela, ez dira gaindituko 2,0 AzLU/ha baino gehiagoko gainzama puntualak. Helburua da urteko batez besteko abere zamak 1 AzLU/ha inguruan egotea eta beti izatea 0,2 AzLU/ha baino handiagoak.

9. artikulua. Neguko atsedenaldia

Herri larreetako abeltzaintza gutxienez hiru hilabetez eten beharko da urte bakoitzeko abenduaren 15etik martxoaren 15era artean, larreak birsortu daitezten, eta abereen osasun programak nahiz identifikatu gabeko abereen kontrola errazteko.

Herriguneetatik hurbilago dauden basobera zonetan atsedenaldia organo kudeatzaileak ezarritako baldintzen arabera izango da, eta horrek zehaztuko eta mugatuko ditu eragindako eremuak.

10. artikulua. Osasuna

Aurretik aipatu bezala, baimendutako abeltzainek animalien osasunari dagokionez indarrean dagoen araudia bete beharko dute, eta kasuan kasuko saneamendu kanpainetan izena emanda egon beharko dute. Halaber, mendi publikoetako larreetan bazkatzen diren abereentzat ezarritako osasun plana bete beharko dute (I. eranskina, Osasun Plana).

Jarraipen Batzordeak onartuko ditu osasun planaren aldaketak, egoki irizten dionean.

11. artikulua. Baimendutako arrazak

Arraza hauetako animaliak bazkatu ahal izango dira:

- Zaldiak: pottoka eta Euskal Herriko basazaldia, beste arraza batzuen artean.
- Behiak: pirenaikoa, terreña, montxina eta betizu, beste arraza batzuen artean.
- Ahuntzak: azpigorri eta azpizuri (arrazak estandarren zain).
- Ardiak: latxa eta sasiardi, beste batzuen artean.

Larratzen diren hazitarako animaliak arraza garbikoak izan beharko dira.

12. artikulua. Baimenak kentzea

Udalak jarraian ageri diren kasuetan kendu ahalko ditu baimenak:

a) Onuradunak larrea ez erabiltzea edo gutxiegi erabiltzea, eskaeran adierazitakoa eta arau hausteen eta zigorren atalean jasotakoa kontuan hartuta.

b) Mendian kalteak sortzeagatik onuradunari zigorra jartzea.

c) Onuradunak ez ordaintzea Udalak ezarritako kanon edo tasak ezarritako epeetan.

d) Erregelamendu honetan eskatzen den biztanle edo egoiliar izaera galtzea.

e) Onuradunak uko egitea.

f) Larreak baimendutakoaz besteko pertsonak erabiltzea.

g) Edozein tituluren bitartez eskualdatzea esleitutako larreen erabilera eskubidea, salbu eta eskualdatze hori familia unitate baten baitan ematen bada, hertsiki, eta aurretik horren berri eman bada.

h) Toki Administrazioarekiko zerga betebeharrak eguneratuta ez izatea.

i) Auzolanetan edo larreen mantentze lanetarako beharrezkoak diren gastuen parte ez hartzea.

j) Ez hartzea parte Jarraipen Batzordean, edota administrazioak egindako eskaerei jaramonik ez egitea.

k) Eskatzaileari edo abereei ezarritako baldintzaren bat ez betetzea.

l) Onuradunak Udalak berariaz baimendutako interesdunei larreak erabiltzen ez uztea.

m) Larreetarako lursailak beste erabilera batzuetarako erabiltzea, arrazoi publikoa dela eta, edo Udalak onetsitako proiektuen ondoriozko obrak edo lanak gauzatzeko.

n) Onuradunak abereei jana azalera txikietan banatzea, eta horren ondorioz lursaila gehiegi zapaltzen bada eta zorua trinkotzen bada.

o) Osasun arrazoiengatik larrea hustu behar denean.

p) Baimena bertan behera utzi behar bada onuradun guztien interesagatik.

13. artikulua. Baimenaren izaera

Udalak mendietako larreak erabiltzeko ematen dituen baimenak besterenezinak dira, salbu eta familia unitate baten barruan eskualdatzen direnean, familia unitatea hertsiki ulertuta. Ondore horietarako, hertsiki ulertutako familia unitatea da familia nukleo bakar batek osatutakoa.

14. artikulua. Ikuskapenak

Zuiako Udalak, Nekazaritza Sailak eta Arabako Foru Aldundiko Mendi Zuzendaritzak edozein unetan egin ahalko dituzte egokitzat jotzen dituzten ikuskapenak, eta larreak hobeto aprobetxatzeko beharrezkoak izan daitezkeen neurriak hartzea gomendatu dezakete. Neurri horiek Udalaren esanbidezko ebazpen batean jasoko dira. Mendian identifikatu gabe dauden abereak jaberik gabekotzat joko dira, eta Arabako Foru Aldundiko sail eskumendunak edo Udalak atzeman eta jaso ahal izango dituzte. Horiek abereen ardura hartuko dute, edo gordailuzain bat izendatuko dute, abereak hamabost egunez zaintzeko. Epe horretan jabearen eskueran izango dira, eta jabeari abereak itzuliko zaizkio jabe izaera egiaztatzen badu, eta, betiere, legokizkion zigorrez gain, sortutako gastuak eta kalteak ordaindu eta gero. Horrez gain, dagozkion zehapenak ere jarri ahal izango zaizkio. Epe hori amaituta, abereak enkante publikoan besterenduko dira.

Bestalde, Udalak beretzat erreserbatzen du edozein unetan kontrolatzeko aurkeztu zaizkion aitorten eta datuen zehaztasuna eta egiazkotasuna udalbatzakide, teknikari edota langile gaituek egingo dituzten ikuskapenen bidez; abeltzain edo artzainek ezingo diete inolako eragozpenik jarri ikuskapen horiei.

Abereen kopuruan iruzurrik gerta ez dadin, eskaerak Arabako Foru Aldundiko Abeltzaintza Zerbitzuak dauzkan datuekin alderatuko dira.

15. artikulua. Kanona

Larreak erabiltzeagatik Udalarari urtero ordaindu beharko zaion kanona osoko bilkurak zehaztuko du, kontuan hartuta nekazaritza irizpideak nahiz Arabako Foru Aldundiak emandako jarraibideak. Ustiatagia udalerritik kanpo duten abeltzainek ezarritako kuota bider 1,5 ordaindu beharko dute.

16. artikulua. Jarraipen Batzordea

Beharrezkotzat jotzen bada, Jarraipen Batzordea sortuko da larreak hobeto erabili eta aprobetxatzearekin lotutako kontuei buruz kontsultak egiteko, aholkularitza emateko eta koordinazio lanak gauzatzeko. Jarraipen Batzordeak honako kide hauek izango ditu:

a) Zuiako Udalaren bi ordezkari, bere zinegotzi eta teknikarien artetik hautatutakoak.

b) Larreen aprobetxamendurako baimena jaso duten abeltzain guztien arteko bi ordezkari. Ordezkari horietatik batek baino ez du hitza eta botoa izango, besteak hitza bakarrik izango du.

c) Hitzarekin baina botorik emateko eskubiderik gabe parte hartu ahal izango du batzordean Arabako Foru Aldundiko Nekazaritza Saileko ordezkari batek. Udalak, beharrezkotzat jotzen bada, teknikariak gonbidatu ahal izango ditu batzordean parte hartzera.

17. artikulua. Udaleri mugakideetako abereak

Udalak malgutasun eremuak ezarri ahalko ditu udaleri mugakideetako abereentzat, baldin eta larreen inguruko hitzarmen historikorik bada, eta betiere honako baldintzak betetzen badira:

- Urtero ezartzen diren osasun betebeharrak betetzea.
- AzLU/ha oreka izatea larre eremu mugakideetan.
- Ordenantza honetan arrazei dagokienez ezarritako arauak betetzea.

Larreen Jarraipen Batzordean tratatuko da.

18. artikulua. Larreak hobetzeko azterlanak

Udalak, Arabako Foru Aldundiaren Nekazaritza Sailarekin elkarlanean, aldizka egingo ditu sortutako larreen aprobetxamendu osorako behar diren azterlanak, betiere, aprobetxamendu hori bateragarria bada larreen kontserbazioarekin eta hobekuntzarekin. Azterlanetatik eratortzen diren emaitzak hurrengo ekitaldietan onura publikoko mendietako larreak kudeatzeko oinarri gisa erabiliko dira.

19. artikulua. Arau hausteak eta zehapenak

Larreen aprobetxamenduari dagokionez indarrean dagoen legedia eta ordenantza honetatik eratorritako ondorio aplikagarriak beren horretan jarraituko dutelarik, esanbidez xedatzen dira arau hauste gisa Arabako Lurralde Historikoko Mendiei buruzko Foru Arauaren zazpigarren tituluan jasotakoak, azaroaren 21eko 43/2003 Legean jasotakoak, betiere horien xedapenak eta eguneraketak errespetatuta, eta Euskal Autonomia Erkidegoko herri administrazioen zigortzeko ahalmenari buruzko otsailaren 20ko 2/1998 Legeak bere xedapenetan garatzen duen zehapen prozedura ere. Gainera, zehazkiago, hiru zehapen kategoria ezartzen dira: arinak, astunak eta oso astunak.

• Arau hauste arinen ondoriozko zehapenak izango dira: ohartarazpena edota baimena etetea edo kentzea.

• Astunen ondoriozko zehapenak izango dira: baimena etetea urtebetetik hiru urtera bitarteko epean.

• Oso astunen ondoriozko zehapenak izango dira: baimena etetea hiru urtetik behin betiko baliogabetzera arte.

Ondokoak dira hutsegite arin:

- Onuradunak larrea behar beste ez erabiltzea.
- Auzolanetan parte ez hartzea.
- Larreratzeko baimena duten animalietako bat edo gehiago identifikatuta ez egotea, betiere, puntuala bada eta ez bada gauza bera gertatu lehenago.
- Ordenantza honetako baldintzetakoren bat ez betetzea, betiere, osasun arrazoiengatik bada edo ezinbesteko kasua bada.
- Arau hauste astuntzat edo oso astuntzat jo ez diren eta larreei edo aprobetxamendu planean zehaztutakoari eragiten dieten ekintzak edo omisioak.
- Larreen Jarraipen Batzordeak arau hauste arintzat jotzen duen beste edozein kontu.

Arau hauste arinak pertsona erantzuleari jakinaraziko zaizkio, eta 15 eguneko epean zuzendu ezean, astuntzat joko dira.

Arau hauste astuntzat jotzen dira larreei edota abereei kaltea eragiten dieten ekintzak edota ez-egiteak, edota osasun arauen aurkakoak direnak, betiere oso astuntzat jotakoan artean ez badaude. Alegia:

- Abereak sasoiz kanpo bazkatzea.
- Hazitarako abereak bazkatzea baimenik izan gabe.
- Mendian kalteak sortzeagatik zigorra jartzea.
- Erakunde honek ezarritako kanona edo tasak ez ordaintzea.
- Larreak baimendutako jarduerak ez diren beste batzuetarako erabiltzea.
- Abereak Larreen Jarraipen Batzordeak, Arabako Foru Aldundiak edo gaian eskumenak dituzten bestelako erakunde edo organismoek xedatutako identifikazio sistemarik gabe edukitzea.
- Abereak ezarritako atsedendietan mendiratzea edo baimendu gabeko abereak mendiratzea.
- Hirugarren batenak diren abereak larreratzea titularrarenak izango balira bezala.
- Abereak larreratzea Arabako Foru Aldundiaren osasun kanpainako probak igarota izan gabe, Zuiako osasun kanpainako probak igarota izan gabe edo nahitaezko txertoak ipinita izan gabe.
- Aditzera ez ematea gaixotasun kutsakorra duen animalia baten heriotza.
- Onuradun gisa baimenduta dituenak baino abelburu gehiago larreratzea, baldin eta abelburu kopuruak aprobetxamendu planean aurreikusitako kopurua gainditzen badu.
- Basoberritze baten ondoren, zuhaitziak sasiz josita daudenean, abereak bazkatzea eramatea, eremu horiek ez badira esanbidez jaso bazkatarako larre gisa.
- Bi arau hauste arin edo gehiago egitea.
- Larreen Jarraipen Batzordeak arau hauste astuntzat jotzen duen beste edozein.

Arau hauste astunak pertsona erantzuleari jakinaraziko zaizkio, eta 10 eguneko epean zuzendu ezean, oso astuntzat joko dira.

Oso arau hauste astuntzat jotzen dira larreen leheneratzea eta instalazioen kontserbazioa arriskuan jartzen dituzten ekintzak eta ez-egiteak edo gaixotasun kutsakorrak transmititzeko arriskua sortzen dutenak. Arau hauste oso astuntzat jotzen dira:

- Abereen saneamendu kanpainetako probetan edota Udal honen osasun planetan positibo eman duten abereak larreratzea.
- Abere batek edo gehiagok gaixotasun kutsakorra duela egiaztatzea.
- Jabeak ez duenean ehorzten edo ehorzteko agintzen gaixotasun kutsakor baten edo bestelako gaixotasun baten ondorioz hildako aberea (betiere, hildako abereak jasotzeko zerbitzuari jakinarazi eta gero, jasotzea ezinezkotzat jo bada).
- Abereak erretako eremuetan sartzea ezarritako debeku aldia igaro baino lehen.
- Arrakaden erabileran iruzur egitea.
- Bi arau hauste astun edo gehiago egitea.
- Larreen Jarraipen Batzordeak arau hauste oso astuntzat jotzen duen beste edozein.

Arau hauste oso astunak pertsona erantzuleari jakinaraziko zaizkio, eta 2 eguneko epean zuzendu beharko dira. Zuzendu ezean, automatikoki kenduko zaio erantzuleari urte horretan larreak erabiltzeko baimena eta aukera egongo da baimena mugagabeki kentzeko.

20. artikulua. Zehapenak

Arau haustek jarraian azalduko diren isunen bidez zigortuko dira eta, horrez gain, arau haustearen larritasunaren arabera, urtebete eta hiru urte bitarteko epean etengo da abereak larreetan bazkatzeko eskubidea. Dena den, dagozkion kalte-ordainak ere eskatu ahalko dira.

1. Arau hauste astunak: 300 eta 600 euro bitarteko isuna.
2. Arau hauste oso astunak: 601 eta 3.000 euro bitarteko isuna.

Erakunde zehatzaileak, hau da, Udalak zehaztuko du zenbatekoen mailakatzeko zehatza, Jarrailpen Batzordearen irizpena eta balorazio txosten teknikoa jaso ondoren, betiere, kontuan hartuta kasuan kasuko inguruabarrak eta zehapenen proportzionaltasun printzipioa.

Arau haustek abereen artzaintzagatik tipifikatu direnean edo horri egiten diotenean erreferentzia, zigorra abelburu bakoitzeko ezarriko da eta, beraz, jabe beraren abelburu bat baino gehiago izateak ez du aldatuko arau haustearengatik ezarri den zenbatekoa gainditzen duen zenbatekoa.

Isunak diruz edo abeltzaintzarekin lotutako auzolanekin ordaindu ahalko dira; erakunde zehatzaileak zehaztuko du ordaintzeko modua.

1. eranskina Osasun Plana

1. Sarrera

Osasun programak ezarri eta exekutatzeko ahalbidetzen du herri lurren maila sanitarioa eta zooteknikoa hobetzea eta, ondorioz, ustiatzietako abeltzaintza produkzioa eta haien errentagarritasunarena, beren produktuen produkzio maila eta osasun maila handitzen baitira. Honela lortzen da hori:

- Sektorea bera inplikatzeko eta haren konpromisoa izatea gaixotasunen aurka egin eta gaixotasunak erazteko orduan.
- Osasun ekintza prebentiboak finkatzea gaixotasunak agertzeko eta zabaltzeko arriskuaren aurrean.
- Zerbitzu teknikoaren euskarria, horiek diseinatu eta haien jarraipena egiteko
- Horiek ezarri eta kudeatzen eraginda dauden osasun erakunde eta administrazioen laguntza.

Herri larrea osasun unitate baten modura hartzen da, ondorioz, bere osasun programan jasotzen diren neurriak hura kudeatzen duen mendien erkidegoak hartu behar ditu bere gain, eta ezarri herri larreen aprobetxamenduak partekatzen dituzten ustiatzietatik guztietan.

2. Helburuak

I. Osasun estatusa hobetzea prebentzioaren eta zenbait gaixotasun kontrolatzearen bidez, abeltzaintza produkzioaren hobekuntza kuantitatiboa eta kualitatiboa lortzeko, bai eta abeltzaintza ustiatzietatik errentagarritasun handiagoa ere.

II. Osasun estatusaren administrazio aintzatespena gaixotasun horien aurrean.

3. Osasun programa gauzatzea

Osasun inkesta.

Inkesta bat egingo da datuak jasotzeko hasierako osasun egoerari eta ustiatzietatik bakoitzaren erabilerrari buruz.

BVD, Paratuberkulosi, Neospora, Trikomona eta Campylobacter-en aurkako programa.

Agiri honen 4.1, 4.2, 4.3, 4.5 eta 5. puntuetan azaltzen den bezala.

IBR-en analitika diagnostikoak.

Herri larrearen egoera zein den ezagutzeko gaixotasun horri dagokionez eta hurrengo urteetan hartu beharreko neurriak proposatzeko.

Nahi duten abeltzainei jarraibideak emango zaizkie gaixotasun hura kontrolatzeko, 4.4 puntuan azaltzen denez.

Kume galtzeen jarraipena.

Kume galtzeen jarraipena egingo da.

Sarreraren kontrola.

“Biosegurtasuna animaliak mugitzean” izeneko 5. puntuan ezarritakoa betetzea.

4. Programaren gai diren gaixotasunak

4.1 Trikomonak eta Campylobacter.

Larreetara igotzen diren ustiategi guztietako ugalketarako ar guztien preuzio esmegmaren laginaren analisia (arra igo ala ez). Gutxienez 2 froga 15 egunetako aldearekin, 21 eguneko sexu etenaren ondoren.

Neurriak eta ekintzak:

– Ez bada positiborik agertzen, jarraituko dugu urteko laginak hartzen, talde teknikoak bere garaian ezartzen dituen irizpideen arabera.

– Positiborik badago, hil edo saldu positiboan gizengarri eta herri larreetako zezen guztiak kenduko dira, 2 urtez gutxienez, eta ondoren berriro aztertuko da egoera.

4.2 Paratuberkulosia.

Urteko serologia ELISArako herri larreetara igotzen diren ustiategi guztietako 24 hilabete baino gehiago dutenei.

Neurriak eta ekintzak:

– PCR ELISAr seropositiboak diren animalien gorotzetan.

– PCR positiboak hiltzea.

4.3 Behien beherako birikoa (BVD).

Egoera azaltzea gaixotasunaren aurrean.

A. Txertoa hartu ez duten edo txerto inaktiboarekin txertatu diren ustiategiak

Txertorik hartu EZ duten ustiategietan eta txerto inaktiboarekin txertatu diren ustiategietan, odol ateratze bat egingo zaie urtero 6 eta 12 hilabete arteko txahalei, gutxienez 6 animaliar, AcP80 zehazteko. Ustiategiko hazitarakoei ere egingo zaie odol ateratzeak.

B. Txerto biziduneko ustiategiak.

Txerto bizia erabiltzen duten ustiategietan, antigenoaren detekzioa egingo zaie animalien ehuneko 100ari eta AcP80, txertatu gabe dauden sei hilabete baino gehiagoko animalietan.

Neurriak eta ekintzak:

– Ez bada hautematen serologian birus ibilkorrik dagoenik, jarraitu urteko serologiarekin. Positiboak detektatuz gero, hau egin beharko da emaitzen arabera:

a) Antigorputzen analisia (Ac anti p80) egingo zaie ustiategiko animalia guztiei.

b) Infektatu iraunkorra (PI) bilatuko da eta, topatuz gero, hil; eta beharrezko balitz, txertatu ustiategia.

c) Animalia jaioberri guztien jarraipena egin, harik eta urtebete pasatzen den arte azken infektatu iraunkorra (PI) hiltzen denetik.

– Aplikatutako jarraibideak gorabehera, talde teknikoak zehaztuko du ea komeni den infektatu iraunkorra (PI) detektatzeko sistematika aldatzea eta zein den egin behar den analitika, ziurtatze frogak barne.

4.4 Behien errinotrakeitis infekziosoa (IBR) Markatu gabeko txertoak sistematikoki erabiltzearen ondorioz, ezin da serologiaz bereizi txertoen antigorputzak eta landa birusen infekziotik datozenak. Ondorioz, beharrezko da ekintzak desberdintzea ustiategietan, txertoak jarri diren ala ez gorabehera, eta ez zein txerto mota erabili den.

Behin hasita osasun plana, nahitaezkoa da txertoak jartzea txerto markatzailearekin.

Egoera azaltzea gaixotasunaren aurrean.

A. Txertatu ez diren ustiategiak eta txerto markatzailearekin txertatu diren ustiategiak.

Ustiategi horietan 6 hilabetetik gorako animalia guztien serologia egiten da.

B. Txerto ez markatzailearekin txertatu diren ustiategiak.

Bakarrik analizatuko dira txertatu gabe dauden 6 hilabetetik gorakoak. Neurriak eta ekintzak:

– Animalia positiboak badaude, ustiategiaren tamainaren arabera, animalia positiboen kopurua, animalien adina, erabakiko da positiboak hil edo txertatu eta hiltzen joan gutxika-gutxika.

4.5 Neospora.

Egoera azaltzea gaixotasunaren aurrean.

Analitika egingo zaie 6 hilabete baino gehiagoko eme guztiei, kume galtzeen eragina ehuneko 5ekoa baino handiagoa den ustiategietan.

Neurriak eta ekintzak:

Seropositiboak detektatu ondoren. Gomendioak:

– Animalia seropositiboen erditzeak zaindu eta kontrolatzea, plazenta kentzeko gomendio higienikoekin.

– Txakurren kontrola eta desparasitazioa.

– Ez utzi ugalketarako seropositiboek kume emeak.

– Seropositibo emeak ezabatzea gutxika-gutxika

5. Biosegurtasuna animaliak mugitzean

Mugimenduak jakinaraztea.

Ustiategien beharra da bertara egiten diren sarrerek jakinaraztea.

Ondoren azaltzen dira analizatu beharreko gaixotasunak, eta kontuan izan behar diren emaitzak herri larreen erabiltze diren ustiategietako animalien mugimenduetan, mugimendua zein den:

5.1 Erosteke betekizunak.

Nahitaezkoa da betetzea, osasun programan definitutako gaixotasunei dagokienez:

Trikomonak eta *Campylobacter*.

a) Zezenak erostea:

- Arren zentro batean.
- Trikomona gabeko ustiategietan.

Aurreko baldintzetako batere bete ezean, berrogeialdia egin eta emaitza negatiboko azterketa destinoko ustiategian.

b) Emeak erostea:

- Trikomona eta campylobacter gabeko ustiategietan.

Horrela ez bada, eme horiek ezin izango dira herri larrera igo urtebetez.

Oro har.

a) ELISA PTBC: negatiboa.

b) BVD antigenoa: negatiboa.

Urtebete baino gehiagoko emeak erosteko, BVD antigorputza negatiboa (loteko emeren bat antigorputz positiboa bada, lote horretako emeen kume guztiak analizatuko dira jaiotzen direnean, BVD antigenoa detektatzeko).

c) IBR: Negatiboa.

d) Eme guztiak izan behar dute neospora negatiboak.

5.2 Betekizunak beste herri larreetatik itzultzeagatik.

Itzultzeko, osasun planik gabeko herri larreetan egon ondoren:

- Erosteagatik animaliak sartzeko finkatutako betekizunak.

5.3 Betekizunak animalia azoketatik edo topaketetatik itzultzeagatik.

– Azoka estaliak badira edo egun batekoak baino luzeagoak eta osasun estatus GABE: berrogeialdia eta BR eta BVD analitika.

– Berrazte zentrotik itzultzea. Berrazte zentroaren osasun programaren eta estatusaren arabera. Talde teknikoak finkatuko du kasu bakoitzean.

6. Konpromisoak

6.1 Herri larreen kudeatzailea.

a) Osasun plana onartzeko konpromisoa, osorik edo zehazten den kasuan kasuko fasea, bai eta talde teknikoak gaixotasun bakoitzarentzat zehazten dituen neurriak eta gomendioak ere.

b) Herri larreen erabiltzaileei jakinaraztea osasun programaren baldintzak eta laguntzea horien ezartzen.

c) Neurriak definitzea, arauak bete ezean.

d) Talde teknikoarekin lankidetzan aritzea.

e) Talde teknikoak egiten dituen zerbitzuak, materiala eta egindako analitikak ordaintzea onartzea, hain zuzen, AFAk diruz laguntzen ez duen zatia.

6.2 Abeltzaintza ustiategiaren arduraduna.

a) Datuak emateko konpromisoa, ustiategiko osasun inkesta egiteko eta osasun egoerari buruzkoak.

b) Animalien joan-etorrien berri ematea.

c) Tratamenduen erregistro liburuaren kudeaketari buruzko legezko araudia betetzea.

d) Biosegurtasuneko oinarrizko arauak eta lehenago azaldutako animalien sarrerako arau zehatzak betetzea.

e) Osasun programan zehaztutako neurriak aplikatzea gaixotasun bakoitzerako eta gauzatze epean.

6.3. Ustiatetikiko al baitaria eta talde tekniko arduraduna.

a) Osasun programa egin eta haren jarraipena egitea.

b) Emaitzen analisia eta tratamendua.

c) Emaitzen berri ematea ustiatetikoei.

d) Programan finkatutako osasun jardunak koordinatu, betearazi eta ikuskatzea: Inkestak, analitikak eta neurriak aplikatzea.

e) Informazio dokumentazioa egitea.

f) Txertoak eta zoosanitarioak, biozidak eta beharrezko den materiala erosteko kudeaketa.

g) Jardunen eta gastuen justifikazioaren memoria.

Murgia, 2018ko abenduaren 28a

Alkate-lehendakaria

UNAI GUTIERREZ URKIZA